

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi

Lausunto kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmasta

Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma on erittäin tervetullut ohjelma. Se päivittää hyvin vuonna 2011 valmistuneen valtakunnallisen strategian kävelyn ja pyöräilyn edistämiseksi. Kävely ja pyöräily ovat olennainen osa sujuvaa liikennejärjestelmää. Kävelyn ja pyöräilyn edistämällä voidaan saada aikaan monia hyötyjä erittäin kustannustehokkaasti liittyen päästöjen vähentämiseen, turvallisuuteen, viihtyisään elinympäristön, liikkumisen tasa-arvoon sekä lasten ja nuorten itsenäiseen liikkumiseen.

Parhaimmillaan edistämishjelma tukee hyvin merkittävällä tavalla kuntien, kaupunkiseutujen, maakuntien, valtion, järjestöjen ja muiden toimijoiden pyrkimyksiä edistää kävelyä ja pyöräilyä. Ohjelman toteutuksessa keskeisessä roolissa ovat kunnat ja valtio sekä eri toimijoiden yhteistyö. Yli 10 prosenttia Suomen kunnista on tällä hetkellä voimassa oleva kävelyn tai pyöräilyn edistämishjelma. Kävely ja pyöräily tulee saada vahvasti mukaan myös valtion rahoituksen piiriin.

Edistämishjelman toteutukselle on ensiarvoisen tärkeää varata riittävät resurssit valtion osalta, jotta ohjelmalla on uskottava ja kannustava rahoituspohja.

Merkittävänä uutena avauksena esitetään toimenpidettä viisivuotisen kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman toteutuksesta. Tavoitteena on parantaa kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen sitoutuneiden kaupunkien katuverkolla. Investointiohjelmaan esitetään rahoitusta 15 M€ (valtio) + 15 M€ (kunnat) vuosina 2019-2023. Summaa voi pitää tarpeisiin ja tavoitteisiin nähden varsin vaatimattomana, joskin se on erittäin hyvä ja tarpeellinen avaus.

Ohjelma sisältää kokonaisuutena monipuolisen joukon toimenpide-ehdotuksia. Kuntaliitto toteaa, että ne toimivat hyvänä lähtökohtana edistämishjelman toteutukselle ja yhteistyöprosessin käynnistämiseksi. Monien toimenpiteiden sisältö tulee täsmentymään edistämishjelman myötä vastuullisten toimijoiden toimesta. Toimenpideohjelmassa tulisi vielä kirkastaa, miten eri toimijat voivat edistää kävelyn sujuvuutta ja miellyttävyyttä sillä päähuomio ohjelmassa on pyöräilyssä.

Eräät toimenpiteet on kuvattu turhan tarkalla tasolla. Esimerkiksi toimenpiteen 1.6 (kävelyn ja pyöräilyn ulkoilureittien ja polkujen aseman vahvistaminen kaavoituksessa) sisältö ei avaudu. Polut sijaitsevan pääosin yksityisellä maalla, eikä niiden osoittamista ja suojelua kaavoituksessa voi pitää tarkoituksenmukaisena.

Edistämishjelman toimenpiteiden priorisoinnissa tulisi huomioida toimenpiteiden vaikuttavuus suhteessa tavoitteisiin, kuten kulkutapasiirtymiin, turvallisuuteen ja päästöihin, sekä myös toimenpiteiden vaikuttavuuden aikajänne. Maankäytölliset keinot ovat ratkaisevia pitkän aikavälin kehityksen kannalta. Jotta saadaan aikaan nopeasti terveys- ja päästöhyötyjä, tulee panostaa infran ja kunnossapidon laatuun sekä kannustimiin valita kestäviä kulkutapoja. Ohjelma sisältääkin hyvä aloitteita taloudellisten kannustimien kehittämiseksi. Näitä ovat muun muassa liikenteen verotuksen ja/tai hinnoittelun kehittäminen niin, että kävelyn ja pyöräilyn houkuttelevuus henkilöautoon verrattuna kasvaa sekä sähköpyörien hankintatuen käyttöönotto Norjan ja Ruotsin malliin. Myös kävelyn ja pyöräilyn esteettömyyden parantamiseen tulisi harkita kannusterahaa.

Eräs tehokas keino kävelyn ja pyöräilyn edellytysten parantamiseen on ajonopeuksien lasku taajamaliikenteessä. Tämä tulisi huomioida selkeästi edistämishjelmassa toimenpiteenä. Ajonopeuksilla on keskeinen vaikutus liikenneturvallisuuteen ja onnettomuuksien vakavuuteen. Suomessa on selkeää tarvetta taajaman yleisen nopeusrajoituksen (50 km/h) laskuun. Sillä tuettaisiin liikennenympäristön kehittämistä entistä turvallisemmaksi erityisesti kaikkein haavoittuvimmille jalan tai pyörällä liikkuville tienkäyttäjryhmille.

Edistämishjelmaan tulisi lisätä omana kohtanaan ohjelman toimeenpano. Edistämishjelman onnistumisen avain on eri toimijoiden yhteistyö toteuttamisessa, ml. yhteistyö eri hallinnonalojen välillä ja sisällä. Valtakunnalliselle toimijalle kuten Liikennevirastolle tulisi osoittaa tehtäväksi ohjelman toimeenpanon koordinointi, edistäminen ja seuranta. Edistämishjelmalla voidaan käynnistää hyvä yhteistyöprosessi, joka tukee parhaiden ja innovatiivisten ratkaisujen käyttöönottoa palvelujen käyttäjien parhaaksi.

SUOMEN KUNTALIITTO

Jarkko Huovinen

Johtaja, Alueet ja yhdyskunnat

Johanna Vilkuna

Liikenneasiantuntija

Jakelu

Anne Jarva, Hanna Kemppainen, Paavo Taipale, Timo Reina.